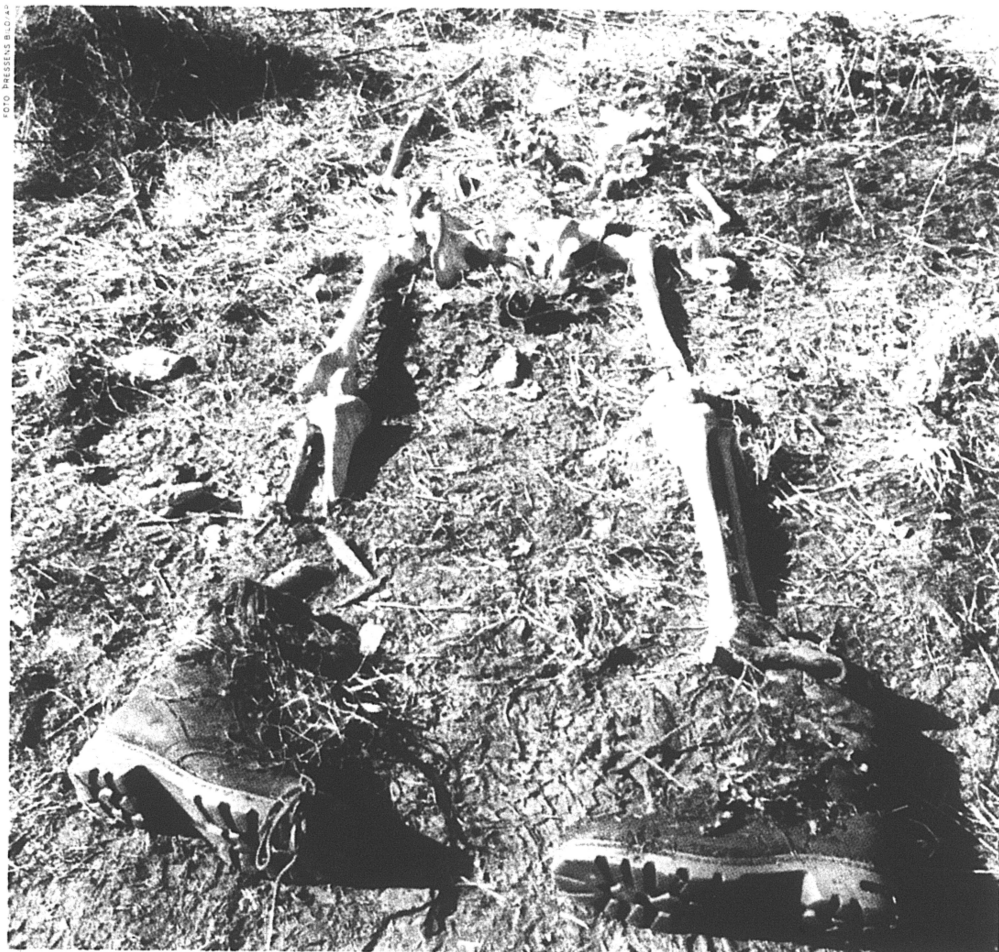

över mordgåtor

RÄTTSMEDICIN

M. Lee Goff

A Fly for Prosecution: How Insect Evidence Helps Solve Crimes

Harvard University Press, 2000

Genom att samla in insekter från en död människa kan man fastställa exakt när döden inträffat. Det är en ny specialitet som går under namnet entomologi

den stiga ända upp till 53+ C – en temperatur som ingen levande människa varit i närheten av. Fluglarna genomgår tre distinkta utvecklingsstadier innan de förpuppas. I puppan genomgår de den metamorfos som till slut resulterar i en fluga. Lee Goff har genom noggranna experiment med olika kontrollparametrar – dagslängd, fuktighet, temperatur etcetra – gjort upp tidtabeller för olika insektsarters utvecklingssekvenser.

Genom att samla in en representativ insektskollektion på brottsplatsen kan han i sitt laboratorium rekonstruera likets inseksekologi och därmed fastställa en sannolik startpunkt för processen, dvs. när döden inträffat. Vissa insekter lägger ägg i liket, andra äter av det och ytterligare andra äter dem som äter. I Hawaiis balmiska klimat kan upp till tvåhundra olika arter delta i kadaverkalaset. När liket upplöses droppar det ned ett närande regn av organisk materia på undersidan till glädje för jordlevande organismer. Markfaunans förändringar kan spåras flera år efter det att liket hämtats bort. När kroppen börjar torka ihop väger den till slut bara 10 procent av ursprungsvikten men drar fortfarande till sig olika skalbaggar, steklar och myror som fördrar torkskaffning. Om kroppen begravs eller ned-sänks i vatten ändras den ekologiska successionen.

Gris inrullad i matta

För att få tillförlitliga data rörande olika insekters livscyklar experimenterar Lee Goff och hans elever med döda djur. Mest människolika är 25-kilos grisar som avlivas med ett pistolskott, kaliber .38 för att simulera människomord. Grisexperimenten har inneburit mardrömslikt byråkratkrångel. För att få

placera en avlivad gris i tidvattenzonen tvingades Lee Goff inhämta tillstånd från åtta olika myndigheter, inklusive Hawaiis turistråd. För att göra FBI-agenternas exkursioner minnesvärda placerar han i god tid ut ett sortiment grisar i terrängen – gris inrullad i matta, gris hängd från träd, gris i grund grav osv. Han har noterat att elevernas sjukskrivningsfrekvens ökar markant när grisarna närmar sig det extremt välhända stadiet.

Paraplyer mot larvregn

Experimenten har visat sig ovärderliga när det gäller att lösa kniviga fall. På en av Hawaiis golfbanor slår en ensam japansk turist ut en boll mot sextonde hålet. Bollen försvinner in i ett snår, och när japanen letar efter den visar det sig att den träffat mitt i huvudet på ett lik som hänger från en gren. Den golfbanatiska japanen fortsätter sitt spel banan ut innan han anmäler incidenten i klubbhuset. Identifikationen försäkras genom att den döde under sina 19 dagar hängande i trädet har blivit 20 cm längre. En annan underlighet är att kroppen är så pass intakt efter denna tid. Experimenten med hängda grisar ger en förklaring. När den frenetiskt ätande larvmassan öppnar en viss storlek blir temperaturen farligt hög och överhettade larver kravlar

”När liket upplöses droppar det ned ett närande regn av organisk materia”

sig ut mot periferin för att svalka sig. I det här fallet trillade de helt enkelt ner till marken och kunde till sin grämsle inte ta sig tillbaka till gästabudet. Under en exkursion bland hängande grisar tvingades Lee Goff och hans discipler hämta sina paraplyer för att skydda sig mot det strida larvregnet.

Insekterna fungerar inte bara som brottskronometrar; de kan också avslöja om den döde intagit gift eller droger. Genom analys av larver och puppar har man kunnat påvisa att helt upplösta lik innehållit heroin, kokain, extacy m.m. I ett fall fann man larver i näsan och munnen på ett ungt kvinnolik som var långt mer utvecklad än vad som var rimligt med hänsyn till tidpunkten för hennes död som fastställdes på andra grunder. Förklaringen var att den döda hade varit kokainist och att kokain verkar starkt stimulerande på larverna, som under kokainrus äter mer frenetiskt än vanligt och därför växer snabbare.

En mediestjärna med rekordpublik

Lee Goffs exotiska specialitet har gjort honom till mediestjärna och hans föreläsningar på olika konferenser drar rekordpublik. Hans långa kamp för att göra rättsentomologin akademiskt rumsren har lyckats över förväntan. Lee Goff tar sina expertvittnesmål på stort allvar eftersom han vet att hans komplicerade kalkyler i vissa fall kan innebära liv eller död för den åtalade. Även om DNA-analys är de moderna brottslingarnas verkliga nemesis, bör de nog hålla ett vakande öga på excentriska insektsamlare med sina löjliga hävar. En nitisk åklagare, assisterad av en spylfluga, kan visa sig vara en fatal kombination.